

Rozbor zákona o niektorých ďalších opatrení v súvislosti so situáciou na Ukrajine „Lex Ukrajina“

Zákon č. 483/2001 Z. z. o bankách

- na účely zriadenia platobného účtu sa možno preukázať dokladom totožnosti, ak to nie je možné, za doklad totožnosti sa považuje aj doklad o dočasnom útočisku spolu s iným platným dokladom umožňujúcim zistenie podoby tváre a údajov,
- údaj o trvalom pobyte alebo inom pobyte a štátnej príslušnosti môže byť nahradený čestným vyhlásením klienta,
- banka je povinná zrušiť účet osoby v dočasnom útočisku k poslednému dňu kalendárneho mesiaca nasledujúceho po kalendárnom mesiaci, v ktorom jej skončí poskytovanie dočasného útočiska podľa osobitného predpisu, ak táto fyzická osoba nepreukáže svoju totožnosť.

Zákon č. 131/2002 Z. z. o vysokých školách

- tehotná študentka (občianka Ukrajiny/rodinná príslušníčka občana Ukrajiny), ktorá je odídencom, má v čase MS v súvislosti s konfliktom na Ukrajine, nárok na tehotenské štipendium.

Zákon č. 480/2002 Z. z. o azyle

- doklad o tolerovanom pobyte po novom nebude obsahovať označenie ODÍDENEK ale DOČASNÉ ÚTOČISKO, doklady označené ako ODÍDENEK sú naďalej platné,
- mení sa rozsah práv a poskytovaných služieb dočasného útočiska:
  - o osoba je oprávnená zdržiavať sa na území SR, a tak ako doteraz, nemôže územie SR opustiť,
  - o po skončení pobytu v záchytnom tábore sa odídenec umiestni do humanitárneho centra, môže sa však ubytovať aj v zariadení, ktoré dostáva od štátu príspevok na ubytovanie, ak ho zariadenie nedostáva, príspevok bude poskytnutý priamo odídenecovi – o možnosť ubytovať sa mimo štátneho humanitárneho zariadenia nemusí odídenec osobitne žiadať,
  - o počas pobytu v humanitárnom centre odídenec bezplatne dostáva ubytovanie, stravovanie alebo stravné, základné hygienické veci a iné veci potrebné na prežitie,
  - o zmena nastáva v poskytovaní zdravotnej starostlivosti, ktoré nebude pokrývať ministerstvo priamo, ale bude hradené zo VŠZP a vykazované štandardným spôsobom pre výkon zdravotníckeho ošetrovania,
  - o odídenec počas pobytu v štátnom zariadení dostane vreckové, ak nemá iný príjem, ďalej môže navštevovať kurz slovenského jazyka, ktoré mu hradí ministerstvo.

Príspevky na ubytovanie:

- Ubytovanie občanom Ukrajiny v dočasnom útočisku môžu poskytovať právnické aj fyzické osoby.
- Príspevok sa poskytuje za každú noc poskytnutého ubytovania odídencov. Nárok na príspevok vzniká najskôr 7 dní pred dňom, kedy bol utečencovi poskytnutý status dočasného útočiska, avšak najskôr od 26.2.2022.
- Ubytovanie musí byť odídencovi poskytnuté bezodplatne.
- Príspevky za mesiac február sa zahrnú do žiadosti za mesiac marec.
- Príspevok sa nevzťahuje na osobu, na ktorú žiada príspevok už iná PO/FO alebo sa jej poskytuje ubytovanie v azylovom zariadení alebo zariadení určenom na ubytovanie na základe hospodárskej mobilizácie.

Príspevky na ubytovanie v nehnuteľnostiach slúžiacich na bývanie a v nebytovej budove slúžiacej na krátkodobé ubytovanie, ktoré nie sú poskytované na základe živnostenského oprávnenia

- príspevky poskytuje obec,
- ubytovanie musí byť poskytnuté bezodplatne,
- priestory musia spĺňať minimálne požiadavky na vnútorné prostredie budov, bytov nižšieho štandardu a na ubytovacie zariadenie v zmysle [vyhlášky MZ SR č. 259/2008 Z. z.](#)

1. Príspevky na ubytovanie v nehnuteľnostiach slúžiacich na bývanie

- poskytujú sa osobe, ktorá vlastní nehnuteľnosť slúžiacu na ubytovanie,
- osoba poskytujúca ubytovanie je povinná predložiť obci Zmluvu o poskytnutí ubytovania odídencovi (vzor zmluvy v slovenskom a ukrajinskom jazyku je dostupný na www.ua.gov.sk)
- odídenec je povinný raz za mesiac osobne oznámiť obci, že u osoby býva,
- za každú noc, ktorú odídenec strávi v zariadení vzniká poskytovateľovi nárok na príspevok vo výške:
  - o 7,00 eur pred osobu od 15 rokov,
  - o 3,50 eur pre osobu do 15 rokov.
- súčasne je však ustanovená maximálna výška príspevkov v nehnuteľnosti bez ohľadu na počet ubytovaných osôb v danej miestnosti nasledovne:
  - o nehnuteľnosť s 1 obytnou miestnosťou: najviac 500 eur mesačne,
  - o nehnuteľnosť s 2 obytnými miestnosťami: najviac 750 eur mesačne,
  - o nehnuteľnosť s 3 obytnými miestnosťami: najviac 1.000 eur mesačne,
  - o nehnuteľnosť so 4 a viac obytnými miestnosťami: najviac 1.250 eur mesačne.

2. Príspevok na ubytovanie v nebytovej budove slúžiacej na krátkodobé ubytovanie, ktoré osoba vlastní alebo spravuje, ale neposkytuje ho na základe živnostenského oprávnenia

- môže ísť o fyzické aj právnické osoby,
- osoba je povinná pred začatím poskytovania ubytovania odídencom informovať obec o svojich ubytovacích kapacitách,
- príspevok je poskytnutý za každú noc ubytovania každého odídencov a to bez stanoveného maximálneho limitu,
- ak je však súčasťou nebytovej budovy byt – uplatňujú sa na neho príspevky platné pre nehnuteľnosti slúžiace na bývanie (predchádzajúci typ).

Žiadosť o príspevok obci:

- oprávnená osoba obci predloží výkaz, ktorý obsahuje počet nocí a údaje uvedené vo vzore výkazu zverejneného www.ua.gov.sk,
- výkaz je potrebné predložiť obci do piatich pracovných dní po skončení mesiaca,
- obec do 15. kalendárneho dňa zašle ministerstvu prehľad uplatnených príspevkov,
- ministerstvo poskytne obci zodpovedajúcu sumu do konca nasledujúceho kalendárneho mesiaca po mesiaci, za ktorý sa príspevok poskytuje,
- obec vyplatí oprávnenej osobe príspevok do 5 dní od prijatia financií z ministerstva,
- osoby poskytujúce ubytovanie v nebytových priestoroch a bez živnostenského oprávnenia sú povinné do 10 kalendárnych dní od nadobudnutia účinnosti zákona nahlásiť obci svoje ubytovacie kapacity.

Zákon č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení

- ak je SZČO občanom Ukrajiny a je povinný vykonávať službu vo vojsku Ukrajiny, brannú povinnosť alebo odvodnú povinnosť, tak sa na toto obdobie sa prerušuje jeho sociálne poistenie,
- poistné za prerušené obdobie je možné dodatočne zaplatiť.

Zákon č. 552/2003 Z. z. o výkone práce vo verejnom záujme

- bezúhonnosť je jednou z podmienok vykonávania práce vo verejnom záujme,
- fyzická osoba, ktorá je štátnym občanom Ukrajiny, môže v čase mimoriadnej situácie bezúhonnosť preukázať aj čestným vyhlásením, ak nie je možné z objektívnych príčin predložiť register trestov,
- ak pracovný pomer trvá aj dva mesiace po skončení mimoriadnej situácie, je potrebné bezúhonnosť potvrdiť aj príslušným výpisom z registra trestov, inak pracovný pomer skončí,
- ak sa preukáže, že čestné prehlásenie bolo klamlivé, je to dôvod na okamžité skončenie pracovného pomeru.

Zákon č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti

Zákon prináša viaceré zmeny v oblasti platnosti potvrdení o možnosti obsadenia voľného pracovného miesta a povolení na zamestnanie:

1. Uplynutie platnosti potvrdení o možnosti obsadenia voľného pracovného miesta a povolení na zamestnanie cudzincov v čase MS:

- platnosť sa predlžuje až do uplynutia dvoch mesiacov po skončení MS,
- toto predĺženie sa však nevzťahuje na sezónne zamestnávanie.

2. Zmena zamestnávateľa cudzinca v čase MS:

- postup sa prechodne mení nasledovne: nový zamestnávateľ požiada úrad práce sám o vydanie potvrdenia o možnosti obsadenia pracovného miesta (nie cudzinecká polícia),
- k žiadosti na ÚP zamestnávateľ pripojí:
  - o písomný súhlas štátneho príslušníka tretej krajiny so žiadosťou o zmenu spolu s overením pravosti podpisu,
  - o pracovnú zmluvu alebo písomný prísľub zamestnávateľa,

- o rozhodnutie o uznaní dokladu o vzdelaní alebo úradne overený doklad o požadovanom vzdelaní, ak je pre pozíciu vyžadovaný,
  - o stanovisko diplomatickej misie alebo konzulárneho úradu, ak bola žiadosť o prechodný pobyt podaná v zahraničí,
  - o doklad preukazujúci názov a sídlo hostiteľského subjektu v prípade medzipodnikového presunu,
  - o v prípade ADZ sa predloží Dohoda o dočasnom pridelení s užívateľským zamestnávateľom a zamestnancom.
- zamestnávateľ potvrdenie odošle/odovzdá príslušnému oddeleniu cudzineckej polície, ktorý vydá nové nové doklad „Dodatočné údaje o zamestnaní“.

3. Zaškoľovanie zamestnancov v nedostatkovej profesii v čase MS:

- štandardne sa zamestnanec v nedostatkovej profesii môže zaškoľovať najviac 6 týždňov a to ešte pred vydaním povolenia na pobyt,
- ak sa zaškoľovanie začalo pred účinnosťou tohto zákona, tak sa 6-týždňová lehota predlžuje až do doby vydania povolenia na prechodný pobyt na účel zamestnania.

4. Obnovenie prechodného pobytu na účel zamestnania v čase MS:

- ak štátny príslušník tretej krajiny požiadal o obnovu prechodného pobyt na účel zamestnania, môže zotrvať/pracovať na rovnakom pracovnom mieste a to po celý dobu konania o obnove, najviac však do dvoch mesiacov po skončení MS.

Zákon 578/2004 Z. z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti, zdravotníckych pracovníkoch, stavovských organizáciách v zdravotníctve

- zákonom sa rozširuje možnosť vykonávať dočasnú odbornú stáž a to vo všetkých zdravotníckych povolaniach a vo všetkých zdravotníckych zariadeniach (doteraz len v povolaniach lekár, sestra a pôrodná asistentka a len v ústavných zdravotníckych zariadeniach),
- práca stážistu prebieha pod odborným dohľadom zdravotníckeho pracovníka s potrebnou praxou, ktorý však môže dozorovať najviac 3 stážistov,
- stážista je občan členského štátu alebo občan tretieho štátu, ktorý ma uznaný doklad o vzdelaní a je v pracovnoprávnom vzťahu alebo obdobnom vzťahu s poskytovateľom,
- dĺžka stáže je najviac 18 mesiacov.

V čase MS vyhlásenej v súvislosti s konfliktom na Ukrajine platí nasledovné:

- doklady o vykonávaní zdravotníckeho povolania v inom členskom štáte je možné nahradiť aj čestným vyhlásením,
- postačuje poskytnúť fotokópiu dokladov o vzdelaní (nie je potrebné úradné osvedčenie),
- postačuje predložiť čestné vyhlásenie o ovládaní štátneho jazyka v potrebnom rozsahu,
- postačuje predložiť čestné vyhlásenie o bezúhonnosti (nie register trestov).

Zákon č. 580/2004 Z. z. o zdravotnom poistení

- navrhuje sa, aby osoba počas výkonu brannej povinnosti mimo územia SR, bola vyňatá zo systému verejného zdravotného poistenia a teda nemusí platiť zdravotné odvody ako tzv. samoplatcovia (napr. pri vzniku neplateného voľna),
- osobám s dočasným útočiskom, ktoré nie sú zdravotne poistené na Slovensku ani v zahraničí, vzniká nárok na úhradu neodkladnej starostlivosti,

- neodkladná starostlivosť je: náhla zmena zdravotného stavu ohrozujúca život alebo životné funkcie, náhla a neznesiteľná bolesť, náhle a ohrozujúce zmeny správania a konania, pôrod, život ohrozujúca nákaza – MZ SR môže zoznam rozšíriť,
- vykazovanie a uhrádzanie výkonov neodkladnej zdravotnej starostlivosti prebehne prostredníctvom VŠZP, ktorej náklady uhrádza MZ SR,
- nárok na starostlivosť vzniká utečencovi odo dňa podania žiadosti o ochranu a trvá 30 dní od vstupu, po získaní ochrany nárok trvá do ukončenia mimoriadnej situácie,
- NCZI poskytne relevantným stranám zoznam cudzincov.

Zákon č. 582/2004 Z. z. o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady

Osoby so štatútom odídenca (dočasné útočisko) nie sú:

- platcom dane za psa,
- platcom dane za ubytovanie, ak využíva hnutelnosť/prechodné ubytovanie odplatne,
- poplatníkom poplatku za komunálne odpady.

Zákon č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon)

- tehotná žiačka (občianka Ukrajiny/rodinná príslušníčka občana Ukrajiny), ktorá je odídencom, má v čase MS v súvislosti s konfliktom na Ukrajine nárok na tehotenské štipendium.

Zákon č. 447/2008 Z. z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ZŤP

- príspevky na ubytovanie poskytované odídencom nebudú považované za príjem v súvislosti s posudzovaním nároku na príspevky ZŤP ani pri posudzovaní úhrady za poskytovanú sociálnu službu

Zákon č. 404/2011 Z. z. o pobyte cudzincov

Zákon prináša viaceré zmeny v oblasti platnosti povolení na pobyt:

- platnosť povolení prechodných, trvalých a tolerovaných povolení na pobyt, ktorá vyprší v čase MS, sa predlžuje až do uplynutia dvoch mesiacov od odvolania MS,
- zákonné lehoty, počas ktorých má cudzinecká polícia vydať rozhodnutie sa v čase MS neuplatnia, t.j. nebudú sa počítať – ide najmä o nasledovné lehoty:
  - o 90 dní na udelenie prechodného pobytu a predĺženie prechodného pobytu,
  - o 30 dní na udelenie prechodného pobytu pre nedostatkové profesie,
  - o 30 na písomné rozhodnutie o žiadosti o vydaní modrej karty a jej obnovenie,
  - o 90 dní na udelenie trvalého pobytu ani 30 dní na udelenie trvalého pobytu pre významného zahraničného investora,
  - o 90 dní na udelenie dlhodobého a tolerovaného pobytu.

Zákon ďalej uvádza:

- osoba s poskytnutým dočasným útočiskom je povinná hlásiť zmenu svojho pobytu ohlasovní pobytu (obec alebo mesto), pričom predloží doklad o zabezpečení ubytovania (napr. čestné vyhlásenie cudzinca o vlastníctve, nájomná zmluva, potvrdenie od ubytovacieho zariadenia a pod.)

Zákon č. 417/2013 Z. z. o pomoci v hmotnej núdzi

- príspevok na ubytovanie zamestnanca poskytnutý osobám, ktorý pre odídenca zabezpečia ubytovanie, nie je považovaný za príjem pre účely posudzovania nároku odídenca na dávky v hmotnej núdzi.

Zákon č. 474/2013 Z. z. zákon o výbere mýta za využívanie vymedzených úsekov pozemných komunikácií

- vozidlá prevážajúce humanitárnu pomoc a odídencom sú oslobodené od úhrady mýta počas trvania MS a to už od 26.2.2022,
- prevádzkovateľ vozidla túto výnimku preukáže potvrdením vydaného orgánom štátnej správy,
- v prípade už uhradeného mýta je možno žiadať o jeho vrátenie.

Zákon č. 488/2013 Z. z. o diaľničnej známke

- od úhrady diaľničnej známky sú oslobodené vozidlá a jazdné súpravy registrované na Ukrajine a to už od 26.2.2022.

Zákon č. 138/2019 Z. z. o pedagogických zamestnancoch a odborných zamestnancoch

V čase mimoriadnej situácie platí:

- preukazovanie bezúhonnosti registrom trestov bude možné nahradiť čestným vyhlásením,
- v takom prípade sa pred vznikom pracovného pomeru vyžaduje aj predloženie psychologického posudku, ktorý potvrdí spôsobilosť na výkon pedagogického alebo odborného zamestnanca.

Zákon č. 91/2010 Z. z. o podpore cestovného ruchu

- Nárok na príspevky na ubytovanie v ubytovacom zariadení poskytované na základe živnostenského oprávnenia,
- ubytovacím zariadením je budova, priestor alebo plocha, v ktorom sa verejnosti celoročne alebo sezónne poskytuje prechodné ubytovanie a s ním spojené služby,
- o príspevok je možné požiadať najskôr od 26.2.2022,
- príspevok sa poskytuje za každú noc ubytovania a možno oň požiadať až 7 nocí pred dňom, kedy bolo odídencomi poskytnuté dočasné útočisko,
- príspevok poskytuje priamo ministerstvo dopravy SR do 30 dní od doručenia žiadosti o poskytnutie príspevku,
- príspevok bude vyplatený na základe uzavretej zmluvy o poskytnutí príspevku, ktorej vzor je zverejnený na www.ua.gov.sk
- výška príspevku za každú noc poskytnutého ubytovania je:
  - o 7,70 eur / noc pre osoby od 15 rokov,
  - o 3,50 eur / noc pre osoby do 15 rokov.